

Биогорива у процесима сагоревања

лабораторијске вежбе

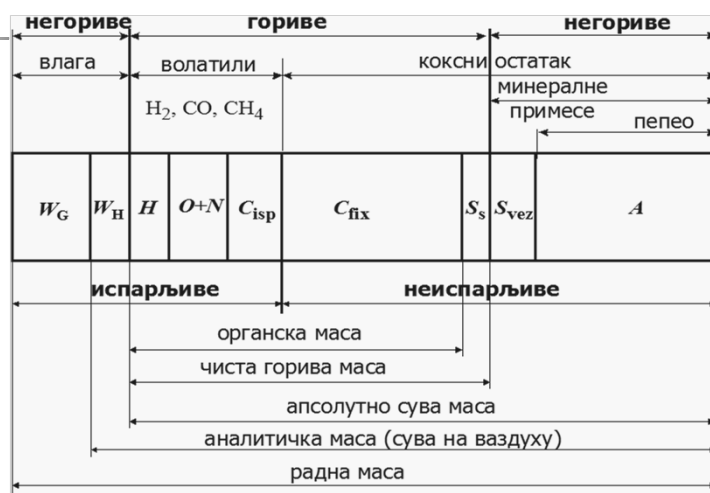
Биомаса

Техничка и елементарна анализа чврстих горива

- Техничка анализа се врши термичким разлагањем горива и:
  - Заснива се на 2 критеријума:
    - испарљивости,
    - горивости.
  - Даје податке о особинама горива битним за примену.
- Елементарна анализа даје податке о хемијском саставу горива (колико у њему има C, H, O, N, S)

Техничка анализа чврстих горива

	<h2>Основни подаци техничке анализе</h2>
	<ul style="list-style-type: none"> ■ садржај укупне влаге, ■ садржај грубе (равнотежне) влаге, ■ садржај хигроскопске (аналитичке) влаге, ■ садржај волатила, ■ садржај коксног остатка, ■ садржај минералних примеса, ■ садржај коксног остатка, ■ горња и доња топлотна моћ, ■ боја и дужина пламена, ■ понашање пепела на повишеним температурама.

	<h2>Влага</h2>
	<ul style="list-style-type: none"> ■ баласт у гориву, крајње непожељна, ■ смањује топлотну моћ, ■ отежава паљење, ■ повећава трошкове превоза и складиштења.

	Влага – врсте и порекло
	<ul style="list-style-type: none"> ■ врсте: <ul style="list-style-type: none"> – груба, – хигроскопска, – конституциона. ■ порекло: <ul style="list-style-type: none"> – при настанку горива, – за време процеса производње, – складиштење, – транспорт.

	Груба влага
	<ul style="list-style-type: none"> ■ површинска, видљива голим оком, ■ одстрањује се сушењем на ваздуху, ■ други назив: равнотежна влага, ■ доспева у гориво у свим фазама, од производње, преко транспорта, до складиштења.

	Хигроскопска влага
	<ul style="list-style-type: none"> ■ налази се у порама горива, невидљива голим оком, ■ одстрањује се загревањем на температуру преко 100 °C, ■ други назив: аналитичка влага.

	Методe за одређивање садржаја влаге
	<ul style="list-style-type: none"> ■ гравиметријске <ul style="list-style-type: none"> – груба влага (SRPS B.Н8.341:1987), – хигроскопска влага (SRPS B.Н8.311:1984, SRPS B.Н8.390:1987). ■ волуметријске <ul style="list-style-type: none"> – садржај влаге (SRPS ISO 1015:1994)

Одређивање садржаја грубе влаге

- опрема: плитка посуда, вага тачности до 0,1 g.
- поступак: описан у приручнику
- израчунавање:

$$W_G = \frac{m_2 - m_3}{m_2 - m_1} \cdot 100 \quad (\% m / m)$$

где су:

m_1 (g) –	маса празне посуде
m_2 (g) –	маса посуде са узорком пре сушења
m_3 (g) –	маса посуде са узорком после сушења

Одређивање садржаја хигроскопске влаге

- опрема: стаклена посуда са поклопцем, вага тачности до 0,0001 g, сушница (температуре 105-110 °C), ексикатор.
- поступак: описан у приручнику
- израчунавање:

$$W_{Ha} = \frac{m_2 - m_3}{m_2 - m_1} \cdot 100 \quad (\% m / m)$$

где су:

m_1 (g) –	маса празне посуде
m_2 (g) –	маса посуде са узорком пре сушења
m_3 (g) –	маса посуде са узорком после сушења

Одређивање садржаја укупне влаге

- Укупна влага се одређује као збир свих врста влаге у посматраној маси горива (у аналитичкој то је само хигроскопска, у радној је хигроскопска и груба):

$$W_{\text{ук}} = W_{\text{Г}} + W_{\text{Н}_r} \quad (\% \text{ } m / m)$$

$$W_{\text{Н}_r} = \frac{100 - W_{\text{Г}}}{100} W_{\text{Н}_a} \quad (\% \text{ } m / m)$$

где су: $W_{\text{Н}_a} \text{ } (\% \text{ } m / m)$ – хигроскопска влага у аналитичкој маси

$W_{\text{Н}_r} \text{ } (\% \text{ } m / m)$ – хигроскопска влага у радној маси

Пепео – минералне примесе

- баласт у гориву, крајње непожељан,
- смањује топлотну моћ,
- повећава трошкове превоза и складиштења,
- утиче на ефикасност сагоревања,
- изазива зашљакивање и прљање површина за размену топлоте.

Одређивање садржаја пепела

- опрема: порцеланска посуда, аналитичка вага тачности до 0,0001 g, муфолна пећ (температуре до 1100 °C), ексикатор
- поступак: описан у приручнику
- израчунавање:

$$A = \frac{m_3 - m_1}{m_2 - m_1} \cdot 100 \text{ (\% } m / m \text{)}$$

где су:

m_1 (g) –	маса празне посуде
m_2 (g) –	маса посуде са узорком пре жарења
m_3 (g) –	маса посуде са узорком после жарења

Погонски материјали и сагоревање,
школска 2011/2012. година, 1. лаб. вежба

Волатили – гориве испариве материје

- који гасови: највише CO, H₂, CH₄
- шта раде:
  - олакшавају паљење,
  - убрзавају сагоревање,
  - продужавају пламен.
- млађи угљеви имају већи садржај волатила него старији.

Одређивање садржаја волатила

- опрема: посуда од ватросталног стакла или порцеланска, аналитичка вага тачности до 0,0001 g, муфолна пећ (температуре до 900 °C), ексикатор
- поступак: описан у приручнику
- израчунавање:

$$V_a = \frac{m_2 - m_3}{m_2 - m_1} \cdot 100 - W_{\text{Ha}} \quad (\% m / m)$$

где су:

m_1 (g) –	маса празне посуде
m_2 (g) –	маса посуде са узорком пре загревања
m_3 (g) –	маса посуде са узорком после загревања

Коксни остатак

- неиспариви део горива,
- сагорева полако и дуго,
- ослобађа највећи део топлоте коју гориво садржи.

Одређивање садржаја коксног остатка

- опрема: посуда од ватросталног стакла или порцеланска, аналитичка вага тачности до 0,0001 g, муфолна пећ (температуре до 900 °C), ексикатор
- поступак: описан у приручнику
- израчунавање:

$$K = \frac{m_3 - m_1}{m_2 - m_1} \cdot 100 (\% m / m)$$

где су:

m_1 (g) –	маса празне посуде
m_2 (g) –	маса посуде са узорком пре загревања
m_3 (g) –	маса посуде са узорком после загревања

Резултати мерења

- на основу претходно датих формула и ових резултата, израчунати одговарајуће величине:

– груба влага:

$$m_1 = 0,5245 \text{ kg}, m_2 = 3,5023 \text{ kg}, m_3 = 2,6532 \text{ kg}$$

– хигроскопска влага:

$$m_1 = 26,2346 \text{ g}, m_2 = 26,8532 \text{ g}, m_3 = 26,7643 \text{ g}$$

– пепео:

$$m_1 = 16,0010 \text{ g}, m_2 = 17,1230 \text{ g}, m_3 = 16,9243 \text{ g}$$

– волатили и коксни остатак:

$$m_1 = 12,9960 \text{ g}, m_2 = 14,0300 \text{ g}, m_3 = 13,5643 \text{ g}$$